

Klimaaf-talen for energi og industri m.v. af 22. juni 2020

Jacob Sparre Christiansen
Partner, Head of Energy & Natural Resources

Lasse Møller
Attorney, Director

Camilla Bjørnslev Paulsen
Attorney, Director

Perspektiverne i aftalen for energi-og forsyningssektoren.

Perspektiver, målsætninger og ”værktøjer” i aftalen

Aftalen er indgået som led i den politiske aftale om, at Danmark skal reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 % i forhold til niveauet i 1990, og at Danmark skal være et klimaneutralt samfund senest i 2050, som i øvrigt blev kodificeret af Folketinget den 18. juni 2020 med vedtagelsen af ”Lov om klima”. (Som erstatter Lov om klimarådet, klimapolitisk redegørelse og fastsættelse af nationale klimamålsætninger fra 2014).

Aftalen skal – sammen med aftalen om en klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi – samlet frembringe drivhusgasreduktioner på 3,4 mio. ton CO₂ i 2030.

Aftalen har betydning både for energisektoren og industrivirksomhederne og indeholder en længere række af initiativer. I denne artikel vil vi forsøge at skabe et overblik over aftalens mere konkrete betydning for energi- og forsyningssektoren (primært el-, varme- og gassektorerne).

Den politiske aftale skal følges op af en lang række af analyser og konkrete regeringsoplæg, som herefter skal drøftes mellem aftalepartierne. Vi vil i DLA Piper løbende informere om og kommentere på de konkrete oplæg og lovgivningsinitiativer i takt med, at de kommer.

Ifølge aftaleteksten indeholder klimaaf-talen ikke fordyrelser for danske borgere og virksomheder samlet set. Aftaleteksten angiver også at sikre, at klimalovens 4 guidende principper for klimaindsatsen er iagttaget. De 4

guidende principper er angivet i klimaloven som følger:

1. Klimaudfordringerne er en global problemstilling. Derfor skal Danmark være et foregangsland i den internationale klimaindsats, som kan inspirere og påvirke resten af verden. Danmark har derudover både et historisk og moralsk ansvar for at gå forrest.
2. Indfrielsen af Danmarks klimamål skal ske så omkostningseffektivt som muligt under hensyntagen til både den langsigtede grønne omstilling, bæredygtig erhvervsudvikling og dansk konkurrencekraft, sunde offentlige finanser og beskæftigelse, samt at dansk erhvervsliv skal udvikles og ikke afvikles.
3. Danmark skal vise, at der kan laves en grøn omstilling og samtidig bibeholdes et stærkt velfærdssamfund, hvor sammenhængskraften og den sociale balance sikres.
4. De tiltag, der skal anvendes for at reducere udledningen af drivhusgasser, skal medføre reelle indenlandske reduktioner, men samtidig skal det sikres, at danske tiltag ikke blot flytter hele drivhusgasudledningen uden for Danmarks grænser.

Den politiske klimaafnale forudsætter implementeringen af en lang række konkrete "værktøjer" for at nå de ambitiøse målsætninger om både CO₂-reduktion og samtidig iagttagelse af klimalovens ovennævnte, guidende principper. Værktøjerne er især som følger:

- Indførelse af en (mere) ensartet CO₂-beskatning som led i en samlet, grøn skattereform
- På elforsyningsområdet fortsættelse af udbuds- og støttemodellen for teknologineutrale udbud på sol og landvind samt etablering af to energiøer (Nordsøen og Bornholm) og en vindmøllepark ved Hesselø
- Indførelse af udbuds- og støtteordning til biogas og andre grønne gasser
- Indførelse af udbuds- og støtteordning til fremme af teknologi til fangst og lagring af CO₂ samt indgåelse af partnerskaber med eksterne aktører om en tilskudsordning gennem statsligt udbud til Power-to-X-anlæg
- Ny model for organisering og økonomisk regulering af varmesektoren inkl. frit brændselsvalg, omlægning af varmeafgifter, fremme af overskudsvarme og tilskudsordning ved omlægning af individuelle olie- og gasfyr til fjernvarmeforsyning

Der kan næppe herske nogen tvivl om, at det bliver en meget kompleks opgave at forene både de klimamæssige målsætninger og økonomiske forudsætninger i konkrete oplæg, som alle skal ses i den større sammenhæng.

Elsektoren

Etablering af energiøer m.v.

Aftalepartierne ønsker, at der senest i 2030 er etableret to energiøer i henholdsvis Nordsøen og på Bornholm, samt at Park 2 ved Hesselø ifølge energiaftale fra 2018 også er etableret i 2030.

Det er en betingelse for projekterne med de to energiøer, at de er "rentable". Det fremgår ikke nærmere, hvordan vurderingen af rentabiliteten vil skulle foretages, og hvem rentabiliteten skal være til stede for. Det omtales dog, at udbygningen med energiøerne så vidt muligt skal tage udgangspunkt i principperne fra 2008-aftalen, som fastslår, at havvind fremadrettet så vidt muligt skal være markedsdrevet uden offentlig støtte.

Der er afsat 4 mio. kr. til at gå i gang med forundersøgelser i relation til de to energiøer samt parken ved Hesselø allerede i 2020 (samt endvidere afsat større millionbeløb til forundersøgelser i 2021-2022).

Det er hensigten, at energiøen i Nordsøen skal tilsluttes handelsforbindelser til andre lande, og energiøerne skal på sigt kunne tilkobles teknologier, der kan lagre eller omdanne den grønne strøm (Power-to-X).

Solceller og landvind

Modellen med de teknologineutrale udbud og støtte af solcelle- og landvindmølleprojekter fortsætter i 2020, men efter en såkaldt Contract for Difference- model (CfD), som bl.a. har været anvendt ved udbud af havvind i England.

Det ser ifølge aftaleteksten ud til, at der indføres et budloft på 25 øre/kWh, og at den aftalte pris efter nettilslutningen af VE-anlægget sammenholdes med den til enhver tid værende engrospris på el, således at Staten skal betale differencen, hvis elprisen på engrosmarkedet er lavere end det aftalte i henhold til udbuddet, mens ejeren af VE-anlægget skal betale differencen til Staten i perioder, hvor elprisen på engrosmarkedet er højere end det aftalte i henhold til udbuddet.

Der er ifølge aftalen et (årligt) udbetalingsloft fra Staten på 600 mio. kr., og der iværksættes en analyse af, om der fortsat vil være behov for teknologineutrale udbud efter 2021, idet målsætningen er at overgå til opstilling af solcelleanlæg og landvindmølleparker helt uden støtte.

Det med energiaftalen fra 2018 indførte landvindmøllelofts realisering udskydes fra 2030 til 2040, idet aftalepartierne samtidig har forpligtet sig til at sikre en realisering af reduktion af vindmølletårne frem til 2040 i forhold til Energistyrelsens nye fremskrivning.

Aftalepartierne vil sikre "lokale" borgere bedre og forudsætter en øget indbetaling til Grøn Pulje (125.000 kr. pr. MW), ligesom VE-bonusordningen skal hæves fra 5.000 kr. "til et beløb, der fastlægges af aftalepartierne".

Til gavn også for opstillerne af VE-anlæggene er der endelig afsat midler til at etablere et loft på 6 måneder for sagsbehandlingstiden i forhold til klager over VE-projekter i Nævnens Hus.

Afskaffelse af elnetselskabernes udligningsordning med virkning fra 2023

Elnetselskabernes udligningsordning for net-tilslutning af VE-anlæg, som er aftalt i branchen og administreres af Energinet, skal ifølge aftaleteksten afskaffes fra 2023 og frem.

I stedet er det ifølge aftaleteksten hensigten at indføre en ordning med geografisk differentieret tilslutningsbidrag og indfødningsstariffer for VE-elproducenterne fastsat i forhold til resulterende omkostninger på både distributions- og transmissionsniveau.

Det er således hensigten, at tilslutningsbidragene i fremtiden skal dække elnetselskabernes og Energinets omkostninger i forbindelse med udbygningen af vedvarende energi, som hidtil har været (delvist) dækket af udligningsordningen.

De ovenstående ændringer vil blive indført via ny lovgivning om opkrævning af tilslutningsbidrag, men det fremgår også, at den konkrete udmøntning af metoden vil blive fastsat af branchen med efterfølgende godkendelse hos Forsyningstilsynet inden for de gældende regler.

Varmesektoren

Klimaaftalen indeholder intentioner om meget væsentlige ændringer i fjernvarmesektorens rammevilkår.

Ophævelse af produktionsbindinger, ændring af samfundsøkonomikravet og ny økonomisk regulering

Den politiske aftale lægger op til helt afgørende ændringer i varmesektorens rammebetingelser.

Brændselsbindingen til naturgas og kraftvarmekravet ophæves, og varmforsyningslovens samfundsøkonomikrav ved etablering af nye og ændrede varmforsyningsanlæg ændres, så sammenligning med fossile alternativer udgår.

I forhold til organisering og økonomisk regulering af fjernvarmesektoren skal der i 2. halvdel af 2020 indledes forhandlinger om en ny regulering, som skal tage højde for Danmarks nye klimamål og sikre effektivisering og fremtidige forbrugervenlige priser. Man vil også se på rammerne for geotermi.

Ifølge aftaleteksten vil regeringen fremlægge konkrete oplæg og modeller efter forudgående inddragelse af varmesektoren, men det er ikke muligt direkte at udlede af aftaleteksten, i hvilket omfang man forestiller sig indførelse af krav om selskabsgørelse til kapitalselskaber, benchmarking og effektiviseringskrav, som det er set i andre forsyningssektorer, og som det også har været forberedt af Forsyningstilsynet på varmeområdet igennem længere tid. Men det må antages at ligge i kortene.

Udfasning af individuelle olie- og gasfyr

Med aftalen er der afsat 290 mio. kr. allerede i 2020 til udfasning af individuelle olie- og gasfyr og overgang til fjernvarme/grønne løsninger – og der er afsat større millionbeløb til tilskud ved omlægninger i hele perioden indtil 2030.

Udover tildelingen af tilskudsmidlerne skal det også undersøges, om der er muligheder for at indføre en særlig låneordning i forhold til borgere med manglende finansieringsmuligheder. Denne analyse skal allerede foreligge inden udgangen af 2020.

Overskudsvarme og afgifter

Med virkning fra 1. januar 2021 forhøjes satsene for rumvarmeafgift (fossile brændsler), og satsen for elvarmeafgift nedsættes.

Aftalepartierne er endvidere enige om at fjerne overskudsvarmeafgiften, hvis overskudsvarmen er certificeret eller underlagt en tilsvarende aftaleordning, der sikrer energieffektiviseringer hos overskudsvarmeleverandøren.

I august 2020 indledes fortsatte politiske drøftelser om den konkrete model for certificeringsordningen og prisreguleringen af overskudsvarme på baggrund af et oplæg fra regeringen.

Ifølge aftalen skal der stilles lovkrav til bæredygtigheden af den træbiomasse, som anvendes ved produktion af el og varme

De forudsatte krav om dokumentation og verifikation skal medvirke til, at brugen af træbiomasse er "så bæredygtig som muligt under hensyntagen til forsyningsikkerheden". Igen er det forudsat, at regeringen udarbejder et oplæg hertil, som drøftes mellem aftalepartierne.

Endvidere skal der også udarbejdes en analyse af konsekvenserne ved at begrænse forbruget af træbiomasse til el- og varmeproduktion, og resultatet af analysen skal danne baggrund for et regeringsoplæg til drøftelse mellem aftalepartierne.

Gassektoren

På gasområdet vil den ovenfor omtalte ophævelse af brændselsbindingen til naturgas og justering af kravene til opfyldelse af samfundsøkonomikravet i varmforsyningsloven forventeligt føre til en yderligere og markant nedbringelse af anvendelsen af naturgas som brændsel i varmesektoren.

Herudover indeholder klimaaftalen også yderligere incitament for fremme af biogas og andre grønne gasser (samlet "VE-gas" som er gas produceret på vedvarende energikilder).

Grønne gasser eller "VE-gas" er en samlet betegnelse for i) biogas produceret på organiske restprodukter, ii) gas produceret på biomasse (træ/halm mv.) på termiske forgasningsanlæg og endelig iii) gas/brint produceret på strøm ved elektrolyse (Power to X).

Det økonomiske incitament i den politiske aftale er en økonomisk ramme på udbetaling af betydelige støttebeløb (der er afsat 200 mio. kr. i 2024 stigende til 678 mio. kr. i 2030), hvor støttetildelingen sker til konkrete projekter efter udbud.

Aftaleteksten definerer ikke nærmere, hvorledes modellen for udbuddene mere nøjagtigt bliver, men det må formodes, at der vil blive tale om en art teknologineutrale udbud, som også anvendt hidtil på sol/landvind.

I forhold til grøn gas i form af strøm til gas/brint (Power-to-X) kunne der være et overlap i forhold til aftalens omtale af fremtidens grønne teknologier, som også indbefatter statsligt udbud til PtX-anlæg, der skal bidrage til at reducere produktionsomkostningerne for grøn brint. Men det er muligt, at man i denne del af aftalen under

omtalen af de grønne gasser mere sigter til anlæg, som producerer gas/brint til indførdning i naturgasforsyningsnettet (hvorimod den anden del af aftalen mere har sigte på transportsektoren og industriprocesser).

Det bliver interessant at følge den konkrete model for udmøntning af udbudsmodellen, som skal fastlægges af aftalepartierne efter konkret oplæg fra regeringen – og med henblik på at første udbud kan gennemføres i 2022.

Services Energi og forsyning

Sectors Energy and Natural Resources
